

V. Škola v letech 1960 až 1978

Školská reforma z roku 1953 nesplnila očekávání. V druhé polovině padesátých let se proto začalo vážně uvažovat o obsahové a organizační přestavbě celého školství. První etapa přestavby začala ve školním roce 1960/61 a její zvláštností na základních školách bylo, že začala v 1. a v 6. ročníku, tj. současně v prvních třídách obou stupňů základní školy. K ukončení přestavby tím mělo dojít ve školním roce 1963/64. Školským zákonem z 15. prosince 1960 tak vznikla nová jednotná soustava od mateřských až po vysoké školy. Základní devítiletá škola se dělila na 1. stupeň (1.- 5. ročník) a 2. stupeň (6.- 9. ročník). Kladně bylo přijato i rozhodnutí zrušit čtvrtletní klasifikaci žáků a ponechat jen hodnocení semestrální. Z dřívějších jedenáctiletých středních škol se staly střední všeobecně vzdělávací školy (od r. 1969 gymnázia).

Možnost navštěvovat 9. třídu dostali žáci v Mor. Berouně již v roce 1959. Devátá třída nebyla ještě povinná a záleželo jen na rozhodnutí žáků, zda této možnosti využijí. Pro devátou třídu se nakonec rozhodlo 17 žáků. Ve školním roce 1959/60 se proto škola přejmenovala na devítiletou střední školu. Na škole bylo celkem 17 tříd (483 žáků) a 2 oddělení školní družiny (70 žáků). V některých třídách sedělo 38 i 40 žáků.

Školní rok 1960/61 byl ve znamení očekávání, co přestavba přinese. Začalo to vlastně již 1. září 1960. Na žáky čekalo ve škole malé překvapení.

" Slavnostní zahájení školního roku se konalo dne 1. září 1960 v 7 hod. 30 min. na náměstí, kde se shromáždili žáci, učitelé i rodiče. Účastníkům vyhrávala hudba patronátního závodu Fatra. Z balkonu radnice promluvili ředitel školy Jar. Vavrda, předseda MNV L. Drápal, předseda MV KSČ Fr. Kryl, za SRPŠ předseda Milada Hradilová a za patronátní závod L. Částek. Pionýři předali hostům kytice. Pořad na náměstí zakončen Písní práce. V průvodu odešli do školy, kde byly připraveny učebnice a sešity. Letos poprvé budou všichni žáci dostávat zdarma učebnice a školní potřeby."

(Kronika školy 1960)

Protože Ministerstvo školství a kultury připravovalo na srpen 1961 celostátní konferenci učitelů, na níž měly být zhodnoceny výsledky prvního roku přestavby, chystaly se na všech školách podklady pro jednání místních, obvodních a okresních konferencí. Díky tomu máme dnes k dispozici poměrně podrobný popis škol v celém obvodu ZDŠ Mor. Beroun. Obvodová konference školských pracovníků se konala v Mor. Berouně 2. června 1961.

Organizace škol v obvodu Základní devítileté školy Mor. Beroun k 30.5.1961

Místo školy	Počet tříd	Počet žáků	Ředitel(ka) školy
ZDŠ Mor. Beroun (1.- 9.r.)	17	500	Jarolím Vavrda
Čabová (1.- 5.r.)*	1	16	Jarmila Drkulová
Norberčany (1.- 5.r.)	2	38	Božena
Nová Véska (1.- 5.r.)	1	10	Koláčková
Nové Valteřice (1.- 5.r.)	2	46	Jaroslav Šiška
Ondrášov (1.- 5.r.)	2	43	Margita
Sedm Dvorů (1.- 5.r.)*	1	19	Martinátová
Stará Libavá (1.- 5.r.)	1	19	Josef Králík
Celkem 8 škol	27	691	Marie Pešáková Jiřina Stružková

*Jednotřídní škola v Čabové byla zrušena 30.6.1961, v Sedmi Dvorech 1.10.1961

Výchovu a vzdělávání na všech školách obvodu ZDŠ Mor. Beroun rozhodl ředitel Jarolím Vavrda takto:

"V obvodu z celkového počtu 691 žáků propadá 22, tj. 3,2 %. Prospěchový průměr činí 2,15. Stav odpovídá celostátnímu průměru. Děti psychiatrickou klinikou prošetřených je 25, jsou to děti v normální škole nevzdělavatelné. Bylo by vhodné, aby byly zřízeny 2 třídy pomocné školy. Tato škola by mohla být společná i pro Dvorce. Kde to bude, zda v Mor. Berouně či ve Dvorcích, je vedlejší. Pomoc těmto dětem je velmi žádoucí. Výuce na všech školách je věnována zvýšená pozornost... I když na našich školách jsou děti českého původu z různých krajů, máme velké procento žáků slovenské národnosti, reemigrantů z Rumunska i z Maďarska. Tento nesourodý kolektiv se nepodařilo během 16 let stmelit, takže je problémem na našich školách jazyk český. Děti, které nedosáhly uspokojivých výsledků je celkem 17. Větší počet nedostatečných je i z matematiky (11) a jazyka ruského (8). V jiných předmětech je nedostatečných velmi málo (6). Prospěchový průměr je od 1,8 do 2,4, nejnižší na jednotřídní škole v Sedmi Dvorech a na dvoutrídni škole v Norberčanech... Spolupráce s rodiči byla zkvalitněna tím, že na třídních besídkách je zároveň i výstavka žákovských prací, jejich sešitů apod. Rodiče mohou porovnávat, posuzovat a hodnotit, že učitel správně klasifikuje a že práce je systematická...

Všechny školy mají školní pozemek, na kterém vykonávají určité práce spojené s výukou, i dílny, např. v Ondrášově. Dílny na základní devítileté škole nedostačují a bude nutno, jak bylo plánováno, zřídit dílnu tak, aby odpovídala počtu žáků. Dosavadní dílna v suterénu hlavní budovy nemůže být používána pro špatné podlahy... Starší žáci používají stolařské i zámečnické dílny v závodě Fatra a patronátní závod uvolnil dostatek odborníků z řad rodičů, kteří vždy velmi ochotně nám při výuce pomáhají. V Ondrášově jsou to Moravskoslezská zřídla, která škole v tomto směru pomáhají.

Pokud se týká chování, musíme některé rodiče upozorňovat na to, že nejenom školní řád, ale i nařízení orgánů státní moci a správy, místních a okresních národních výborů jsou taková, že nedovolují mládeži toulání se večer a návštěvu veřejných místností ani v doprovodu rodičů... Cikánským dětem je věnována největší péče jak ve výchově, tak i ve výuce. Děti nepocítují ve třídním kolektivu národnostní rozdíl. Nestalo se nám, že by naše děti chovaly se k nim nějak cizě nebo je ze svých zábav vylučovaly. Ještě v minulém roce byla u některých dětí špatná docházka do školy, z větší části se to podařilo odstranit... Celkem na naší škole je 17 dětí cikánského původu."

(Z referátu J. Vavrdu červen 1961)

Zavedení povinné devítileté školní docházky a zrušení školy v Čabové v roce 1961 zvedlo počty žáků na ZDŠ v Moravském Berouně. K 1. září 1961 bylo ve škole zapsáno 566 žáků a počet dětí rostl i v dalších letech. Svého vrcholu dosáhl ve školním roce 1963/64, kdy bylo zapsáno rekordních 593 žáků v 19 třídách. Hlavní budova školy již dávno nestačila, a proto byly třídy umístěny v dalších budovách: nad jídelnou školy a ve staré budově hudební školy na Dvořákově ulici.

"Podle dosavadních směrnic jsou národní výbory povinny zabezpečit učitelům odpovídající byt a stravování. V dnešní době však se jeví velký nedostatek bytů v Mor. Berouně a k stabilisaci učitelských kádru je také třeba, aby byly pro ně rezervovány odpovídající byty. Pak bude možno získat učitele trvale. V Mor. Berouně je to otázka zajištění 5 až 6 bytů..."

Tak hodnotil J. Vavrda situaci v učitelském sboru na obvodní konferenci červnu 1961.

Učitelství se skutečně měnilo víc, než bylo zdrávo. Každoročně to bylo 5 až 6 učitelů.

Měnili se však také zástupci ředitele. K 1.9.1961 podruhé odešel z funkce B. Kramář a místo něho přišel Vlastimil Černý ze Dvorců. Po roce se vyměnil s Bohuslavem Tydlačkou, který v té době zastával funkci zástupce ředitele školy ve Dvorcích.

Změny ve vedení škol Mor. Beroun- Dvorce patrně sblížily obě školy natolik, že začaly organizovat některé sportovní akce společně. Závodů v běhu, slalomu a ve skoku na lyžích se konaly ve Dvorcích, v atletice na fotbalovém hřišti v Mor. Berouně. Lyžařských závodů se někdy účastnila i ZDŠ Lomnice, hokejových turnajů zase ZDŠ Domašov nad Bytí. Okresní přebory se konaly zpravidla ve Vrbně pod Pradědem a v Bruntále. K nebývalému rozvoji sportovních aktivit dochází na všech školách po II. celostátní spartakiádě v roce 1960.

Odnaky zdatnosti, 100 jarních kilometrů, Sportovní hry mládeže aj. byly celostátně sledovány a vyhodnocovány. Svoje úkoly plnila také Pionýrská organizace, která řadu akcí sama organizovala nebo se na nich alespoň podílela. Vedle sportovních akcí se úspěšně rozvíjela i dětská umělecká tvořivost. V okresních kolech pravidelně vystupovaly a vítězily pěvecké, recitační a taneční soubory naší školy. Vedle úspěšných sportovců jako byli Duchoslav, Orbes, Holik, Motl, Vicen, Filla, Holiková, Votavová, Chalupová, Grulichová, Dibďáková aj. reprezentovali školu v uměleckých soutěžích Vavrdová, Válková, Pešáková, Gajová, Outlá, Riedl, Humlerová, Houžvová, Roubalíková, Drápalová, Částková, Kovář, Králíková, Cholevová a další žáci.

První polovina šedesátých let změnila školu k lepšímu a dnes můžeme říct, že se přestavba školy ve srovnání s padesátými léty povedla. Nebyla to však jen otázka osnov a nových učebnic. Změnilo se především pojetí vyučování. Modernizace metod a forem práce, diferenciací a skupinová práce přinesly do školy větší aktivitu, zlepšila se i domácí příprava. Počet propadajících žáků začal postupně klesat a ustálil se kolem 3 %. Vysvobozením pro žáky i učitele bylo otevření zvláštní školy v roce 1964 v Ondrášově. Jediným a dodnes diskutovaným problémem těchto let bylo rušení vesnických malotřídních škol. K Čabové a Sedmi Dvourům přibyla v roce 1966 také dvoutřídní škola v Ondrášově.

Školní rok 1965/66 byl posledním rokem aktivní služby ředitele školy J. Vavrdu. Na škole bylo celkem 20 tříd s 549 žáky.

Třída	Třídní učitel(ka)	Třída	Třídní učitel(ka)
I. A	Zapletalová Vlasta	VI. A	Matulík Viktor
I. B	Handlová Ludmila	VI. B	Votavová Anna
II. A	Matulíková Bedřiška	VI. C	Kašpaříková Stanislava
II. B	Burešová Terezie	VII. A	Lichnovská Emílie
III. A	Půrová Jiřina	VII. B	Vavrdová Věra
III. B	Maňáková Ludmila	VII. C	Sommerová Eva
IV. A	Žáčková Věra	VIII. A	Svobodová Karla
IV. B	Otáhalová Miluška	VIII. B	Kramář Bořivoj
V. A	Křížková Věra	IX. A	Homola Antonín
V. B	Dostálová Dana	IX. B	Čapková Jaroslava

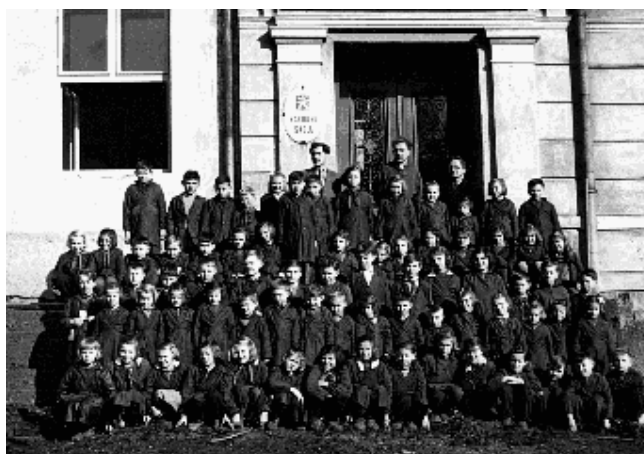
Na škole dále působily: Hanáková Jana a Steinerová Gabriela, v průběhu roku nastoupila Ociepková Eva. Ve školní družině působily: Svrchokrylová Marie a Homolová Jiřina. Základní vojenskou službu v této době plnili Sedláček Václav, Caisberger Zdeněk a Žáček Ladislav.

Dne 1.8.1966 odešel do důchodu po 21 letech působení v Mor. Berouně ředitel Jarolím Vavrda. Rozloučit se s ním přišli nejen žáci a učitelé, ale také zástupci města, patronátních závodů a organizací Národní fronty. Svoje rozloučení zapsal do kroniky školy dne 31.7. 1966:

"Odcházím a děkuji vám všem za krásný vztah ke mně a přeji vám nejen hodně úspěchů ve školní a veřejné práci, ale i hodně osobního blaha a rodinného štěstí. Svému nástupci B.Tydlačkovi děkuji za ničím nezkalenou spolupráci a přeji mu účinnou vaši pomoc a hodně zdaru ve vedení školy s novým zástupcem J. Králíkem. Děkuji i našim správným zaměstnancům-uklízečkám, že nám připravovaly pěkné prostředí, že naše škola byla známa svojí nemocniční čistotou. Často si na vás vzpomene váš bývalý ředitel..."

Ještě před touto událostí bylo odborem školství ONV v Bruntále rozhodnuto, že žáci z obcí Stará Libavá a Norberčany budou od počátku školního roku 1966/67 navštěvovat ZDŠ v Městě Libavé a žáci z Nové Věsky ZDŠ v Domašově nad Bystřicí. Těmito zásahy došlo ke snížení počtu žáků na škole a bylo nutno zrušit dvě třídy. Kromě personálních změn muselo nové vedení školy vyřešit ještě jeden, mnohem závažnější problém.

Revizí bylo zjištěno, že škola potřebuje novou střechu, včetně žlabů a okapových rour. Peníze na opravu byly již zajištěny, když začala doslova hořet elektroinstalace v hlavní budově. Podrobná prohlídka školy odhalila další závady. V havarijním stavu byla vodoinstalace a všechny záchody. Z provozu musela být nakonec vyřazena celá polovina budovy. Podobně tomu bylo s tělocvičnou a školními dílnami. Celá hlavní budova byla zařazena rozhodnutím odboru školství ONV do kategorie A, tj. budovy v havarijním stavu. Do záchranných prací se zapojili všechny závody ve městě, rodiče i učitelé. Další pohromy však přišly počátkem roku 1968. Nejprve začala v lednu hořet od trámu v komíně tělocvična, v dubnu se propadla podlaha školních dílen. Konečně bylo rozhodnuto, že se musí provést generální oprava celé budovy, a to včetně montáže ústředního topení a výstavby nového pavilonu. Realizace celé akce byla stanovena na rok 1970. Srpnové události r. 1968 však všechno zastavily.

Ondrášovská škola v roce 1957. Zleva učitelé Králík, Klega a Krček.

Třída paní učitelky Jiřiny Půrové v roce 1964

Běh vítězství v roce 1958.
J. Vavrda předává ceny
účastníkům závodu.

Zástupci JZD přebírají
Sad pionýrů
v roce 1957

Lyžařské závody ve Dvorcích v roce 1963.
Na snímku Josef Palas, ředitel školy ve Dvorcích, Bohuslav Tydlačka a Vlastimil Černý.

Školní rok 1968/69 začínal pod dojmem bouřlivých událostí uplynulého léta. Klidnější však nebyly ani další měsíce. Dne 19. listopadu 1968 zemřel ve věku 65 let bývalý ředitel školy Jarolím Vavrda.

Nejistota, vyhrocené osobní vztahy a rostoucí nervozita lidí ovládaly školu ještě několik let. Situace se začala řešit až v roce 1970. Po změnách ve státních a stranických orgánech KSČ totiž přišly na řadu školy. Ředitel školy B. Tydlačka a jeho zástupce J. Králík byli odvoláni z funkcí a vedením školy byl pověřen Ladislav Žáček. Do funkce zástupce ředitele nastoupil Ivo Staník, který byl přeložen ze Základní devítileté školy ve Dvorcích. Změny nastaly také ve složení učitelského sboru: z Krnova byla přeložena Ludmila Janotová a ze Dvorců Soňa Burdová. Novými pracovníky ve školství se stali také tři noví absolventi Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci Karel Krabec, Alena Špačková a Vlastimil Špaček. Školní rok 1970/71 měl být rokem konsolidace školy.

Organizace školy ve školním roce 1970/71

Ředitel školy: Ladislav Žáček
Zástupce ředitele školy: Ivo Staník

První stupeň ZDŠ			Druhý stupeň ZDŠ		
Třída	Žáci	Třídní učitel(ka)	Třída	Žáci	Třídní učitel(ka)
I. A	23		VI. A	23	
I. B	24	Ociepková	VI. B	22	Křížková Věra
II. A	27	Eva	VII. A	23	Žáčková Věra
II. B	28	Zapletalová	VII. B	26	Špaček

III.	31	Vlasta	VIII. A	31	Vlastimil
IV. A	21	Burešová	VIII. B	30	Matulík Viktor
IV. B	23	Terezie	IX. A	21	Špačková
V. A	22	Maňáková	IX. B	21	Alena
V. B	22	Ludmila			Hanáková Jana
		Burdová Soňa			Janotová
		Půrová Jiřina			Ludmila
		Bahulová			Ludmilová
		Marta			Albína
		Jůzová Marie			
		Otáhalová			
		Miluška			

Na škole dále působili: Karel Krabec, Alice Králíková, Josef Králík a Anna Votavová, ve školní družině Božena Navrátilová a Marie Horná-Seemannová.

V roce 1971 došlo k částečnému zklidnění a život se začal vracet do starých, známých kolejí. Nastal čas vrátit se ke školní budově a nutným opravám. Nejprve neohlášená návštěva z ministerstva a v září 1971 z krajského odboru školství posuzovaly stav budovy a nakonec rozhodly, že škola není v havarijním stavu, je pouze silně zanedbaná po stránce údržby. Výsledkem byl plán nezbytných opatření, které bylo nutné udělat pro bezpečný chod školy. Plánované opravy se však vlekly. V říjnu 1972 se např. začalo s opravou střechy, protože se však pracovalo pouze o volných sobotách a nedělích, byla do začátku zimy hotova jen přední stěna a jeden boční štít. V březnu 1973 začala oprava vodoinstalace, vyměňovaly se všechny dveře, okna a dokončovala se oprava střechy. Do oprav se zapojili také učitelé. V září 1974 začali opravovat budovu školní jídelny a školních dílen. V říjnu 1974 bylo řediteli školy sděleno, že musí do konce prosince 1974 vyklidit polovinu budovy, protože v lednu 1975 bude zahájena generální oprava budovy. Konečně tedy padlo rozhodnutí, které mělo padnout už v roce 1971, resp. v roce 1968.

Změny ve vedení školy, zahájené v roce 1970, pokračovaly i v dalších letech. V roce 1973 byl z funkce zástupce ředitele školy uvolněn Ivo Staník a na jeho místo nastoupila Zdena Smutná. Funkci však vykonávala jen do 30. listopadu 1974, kdy se odstěhovala na Olomoucko. Po jejím odchodu byla do funkce zástupkyně ředitele školy jmenována Alena Staníková, která přišla do Moravského Berouna v roce 1971 ze Dvorců.

Roky 1975-1978 byly poznamenány generální opravou školy. Na hlavní budově zůstalo pouze 6 tříd druhého stupně a 2 první třídy získaly své stálé místo v pobočce školy nad školní jídelnou. Zbývajících 8 tříd bylo v náhradních prostorách: v budově bývalé školy v Nových Valteřicích, v klubovně ve Slovanském domě, v hasičské zbrojnici, Granitolu, základní umělecké škole aj. Naštěstí měla škola v této době nejnižší stavy žactva v celé své historii: v průměru kolem 370 žáků.

Třídy a jejich umístění ve školním roce 1976/77

Třída	Třídní učitel(ka)	Poč.žáků	Umístění	Ředitel školy:
I. A	Martinátová Margita	23	Budova	L. Žáček
I. B	Maňáková Ludmila	24	školní družiny	Zást.řed.školy:

II. A	Půrová Jiřina	22		A. Staníková
II. B	Burešová Terezie	22	Nové Valteřice	
III. A	Vítek Jiří	19		Na 2.stupni ZDŠ dále
III. B	Matulíková	22		působili:
IV. A	Bedříška	22	Slovanský dům	J. Jurečková,
IV. B	Kočí Zdena	20	Granitol	S. Burdová,
V. A	Otáhalová Miluška	22	Základní umělecká	V. Špaček.
V. B	Králíková Alice	21	škola	
VI.	Bahulová Marta	34	Hasičská zbrojnice	
VII. A	Králík Josef	24		Ve ŠD pracovaly:
VII. B	Ludmilová Albína	26		B.Navrátilová,
VIII. A	Žáčková Věra	24	Polovina hlavní	M.Seemannová,
VIII. B	Matulík Viktor	24	budovy školy	A.Votavová
IX.	Křížková Věra	26		
	Staník Ivo			

Od 1. září 1976 se začala uvádět do praxe tzv. nová koncepce, oficiálně nazývaná Další rozvoj československé vzdělávací soustavy, počítající s prodloužením povinné školní docházky z devíti na deset let a zahrnující veškerou mládež od 6 do 16 let. Projekt nabíhal postupně od 1. třídy a na základní škole měl být ukončen ve školním roce 1983/84. Základní škola se podle projektu měla dělit na dva stupně po čtyřech postupných ročnících: 1. stupeň = 1.- 4. postupný ročník, 2. stupeň = 5.- 8. postupný ročník. Zbývající dva roky povinné docházky měli žáci plnit na jiných typech škol. Nejdůležitější součástí jednotné školské soustavy se tak staly tři proudy středního školství: střední odborná učiliště, střední odborné školy a gymnázia. Tento stav byl potvrzen školským zákonem ze dne 22.3.1984.

Protože se v tzv. nové koncepci objevily množiny, je někdy s množinami mylně spojována celá přestavba školství. Na základní škole šlo ale především o změnu metod a forem práce. Nesporným kladem tohoto období bylo, že se učitelé museli povinně zúčastňovat různých školení a ukázkových hodin na vybraných školách okresu, a tak se vlastně dále vzdělávat po stránce odborné i metodické. V této době vznikly také např. sdružené předmětové komise Základních škol Dvorce, Mor. Beroun a Razová. Významnou změnou prošlo výchovné poradenství a příprava žáků na volbu povolání, neboť k vycházejícím žákům 9. tříd se mohli přidat i výborní žáci 8. tříd. Besedy s rodiči a cykly přednášek pro vycházející žáky z oblasti společenského chování, sexuologie, ale i současné módy, se staly pravidelnou součástí života školy. Připočteme-li k tomu každoroční školní akademie, dětská divadelní představení a řadu jiných akcí pro školu a veřejnost, a to vše v provizorních podmínkách, můžeme se jen sklonit před pracovním vypětím tehdejších učitelů, ale i žáků, neboť i na ně všechny tyto problémy silně doléhaly. Mnoho práce bylo vykonáno také díky rodičům, zejména ženám a matkám našich žáků.

Ve školním roce 1976/77 byla ukončena oprava první poloviny školní budovy, koncem listopadu 1976 se poprvé začalo topit v ústředním topení. Do té doby se všude topilo v kamnech a uhlí se donášelo ze sklepa. Po jarních prázdninách se třídy přesunuly do opravené části budovy, kterou během tří dnů dokázali učitelé a rodiče žáků vyčistit a připravit, aby mohla okamžitě začít druhá fáze generální opravy, tj. oprava druhé poloviny školní budovy. Rok 1977 však přinesl další překvapení.

"Dne 14. prosince byla zahájena oprava budovy školní družiny (jidelny). Ještě nebyla

ukončena oprava hlavní budovy a již byla zahájena oprava budovy vedlejší. Objevila se možnost kapacity finančního krytí a tato možnost byla využita. První třídy byly přemístěny na Slovan a do požární zbrojnice a třídy z těchto míst do zasedací místnosti MěstNV a do klubovny komunálních služeb. Tím se kritická situace ještě vyhrotila. Poněvadž byla plánována hlavně oprava školní jídelny a kuchyně, byla kuchyně přestěhována do pionýrského tábora a jídlo bylo dováženo do školy. Jídelna byla upravena z tělocvičny. Těmito dalšími obtížemi a přesuny byl ukončen rok 1977."

(Kronika školy 1976/77)

Jarní prázdniny roku 1978 byly opět věnovány úklidu, tentokrát druhé části opravené budovy. Generální oprava školy se chýlila ke konci a třídy se postupně vracely zpátky pod jednu střechu. Nejobtížnější období, jak se alespoň zdálo, skončilo.